

IDENTYFIKACJA SZCZEPÓW PRĄTKÓW KWASOOPORNYCH IZOLOWANYCH Z TERENU WARSZAWY W LATACH 1970—1971

*Barbara Chwalibóg, Mieczysław Janowiec, Danuta Michałowska,
Zofia Maliszewska, Hieronim Żbikowski*

Stołeczna Przychodnia Przeciwgruźlicza w Warszawie

Dyrektor: dr B. Chwalibóg

Instytut Gruźlicy w Warszawie

Dyrektor: doc. dr J. Leowski

Dokonano analizy mikrobiologicznej 205 250 materiałów diagnostycznych uzyskanych od 65 555 pacjentów zarejestrowanych w poradniach przeciwgruźliczych w Warszawie w latach 1970—1971. Wśród nich wyizolowano 16 100 szczepów prątków kwasopornych pochodzących od 3568 chorych, w tym 15 522 szczepów ludzkich oraz 578 szczepów atypowych (tab. 1).

Tabela 1

Wstępna analiza szczepów izolowanych z materiałów diagnostycznych
z lat 1970—1971

Rok	Liczba badanych materiałów	Liczba szczepów		
		ogółem	ludzkich	atypowych
1970	96 692	7 772	7 497	275
1971	108 558	8 328	8 025	303
Ogółem	205 250	16 100	15 522	578

Szczepy atypowe izolowano od 265 chorych, w tym jednorazowo w 199 przypadkach, zaś w 66 przypadkach kilkakrotnie.

Klasyfikacja izolowanych szczepów wykazała, że szczepy skotochromogenne występowały w 46,0%, niepigmentowane w 21,8%, a szybko rosnące w 32,2%.

Przeanalizowano rozkład występowania szczepów atypowych w poszczególnych dzielnicach Warszawy. Dane tabeli 2 świadczą, że w Śródmieściu, Mokotowie i Ochocie przeważa występowanie szczepów atypowych z grupy II wg klasyfikacji Runyona (19,7%, 9,3% i 9,5%). W dziel-

Tabela 2

Występowanie szczepów atypowych w poszczególnych dzielnicach Warszawy

Dzielnica	Analiza wyhodowanych szczepów atypowych wg Runyona							
	I		II		III		IV	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Śródmieście	—	—	114	19,7	21	3,7	34	6,0
Mokotów	—	—	54	9,3	8	1,4	36	6,2
Ochota	—	—	55	9,5	26	4,5	33	5,7
Żoliborz	—	—	2	0,4	—	—	—	—
Wola	—	—	23	4,0	5	0,8	3	0,5
Praga-Północ i								
Południe	—	—	4	0,7	42	7,2	48	8,3
PKP	—	—	16	2,7	22	4,0	32	5,5
Ogółem	0	0	268	46,3	124	21,5	186	32,2

nicach: Praga-Północ i Południe wyraźnie przeważa występowanie szczepów należących do III i IV grupy Runyona (7,2% i 8,3%), a mianowicie *M. battey*, *M. radish* i *M. fortuitum*. Wśród nich są przypadki wielokrotnego występowania. Podobne zjawisko stwierdzono u chorych z Poradni PKP, pochodzących z różnych terenów — w tym również z terenów podmiejskich.

Na Żoliborzu i Woli szczepy atypowe grupy II występują tylko w 0,4% i 4% — zaś szczepy grupy III i IV w 0,8% i 0,5%. Odnośne odsetki dla tych gatunków prątka (III i IV grupy) wynoszą w dzielnicach: Śródmieście — 3,6% i 6% — Mokotów 1,4% i 6,2%. Ochota — 4,5% i 5,7%.

Materiały diagnostyczne opracowywano metodą ługową lub fosforanową i posiewano na podłożu Loewensteina-Jensena.

Identyfikacje szczepów oparto na wstępnej analizie wszystkich izolowanych szczepów kwasoopornych, biorąc pod uwagę:

- morfologię komórki i kolonii bakteryjnej,
- czas i obfitość wzrostu,
- aktywność enzymatyczną odczyn niacynowy metodą Peknice,
- odczyn katalazy i peroksydazy metodą Bogeny,
- test fotosyntezy,
- wzrost szczepów w temperaturze 25°, 37°, 45° i 52°.

Wstępna analiza badanego materiału pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków:

1) na terenie m. st. Warszawy nie stwierdza się występowania szczepów fotochromogennych.

2) najwyższy odsetek występowania szczepów skotochromogennych stwierdza się w dzielnicach: Ochota, Mokotów, Śródmieście, natomiast

w dzielnicach: Praga-Północ i Południe oraz u chorych z Poradni PKP wyższy jest odsetek szczepów z grupy III i IV wg Runyona.

3) możliwości wyciągnięcia wniosków epidemiologicznych zaistnieją w momencie przeprowadzenia właściwej analizy, co dokonane będzie w latach 1974—1975 po zakończeniu badań.

B. Chwalibóg, M. Janowiec, D. Michałowska, Z. Maliszewska, H. Żbikowski

IDENTIFICATION OF ACID-FAST MYCOBACTERIAL STRAINS ISOLATED IN 1970—1971 IN THE CITY WARSAW

Summary

Microbiological analysis of 205,250 diagnostic cultures from patients of the City Antituberculosis Dispensary in Warsaw in 1970—1971 revealed 16,100 strains of acid-fast mycobacteria. Of these, 15,522 were identified as *M. tuberculosis*, and 578 as atypical strains. Atypical strains were isolated from 265 patients once (75%) and from 66 patients repeatedly (25%).

Preliminary analysis showed 20% skotochromogenic, 45% unpigmented, and 35% rapidly growing strains. Materials were decontaminated with NaOH or Na_3PO_4 and inoculated on Loewenstein-Jensen medium. The strains were identified by methods used in this country.